

SCENARIUSZ PROPONOWANYCH ZAJĘĆ – KLASY 4-6 SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

Temat: Dlaczego powinniśmy oddawać krew?

Czas trwania zajęć: ok. 45 minut

Cele ogólne:

- zwrócenie uwagi na konieczność oddawania krwi;
- przekazanie najważniejszych informacji związanych z oddawaniem krwi.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- wie, jak wygląda proces oddawania krwi i kto może zostać honorowym krwiodawcą;
- wie, z czego składa się krew;
- potrafi wymienić grupy krwi, ze wskazaniem, występujących najrzadziej i najczęściej;
- potrafi przekazać argumenty, dotyczące ważności i konieczności oddawania krwi;
- identyfikuje fakty na temat honorowego krwiodawstwa;
- rozwija zainteresowanie do bycia honorowym dawcą krwi w dorosłym życiu.

Metody i formy pracy:

- poglądowa (projekcja filmu);
- słowna – rozmowa kierowana;
- quiz.

Pomoce dydaktyczne:

- tablica edukacyjna;
- karta pracy (quiz);
- płyta z filmem i sprzęt do jego odtworzenia.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

FAZA WSTĘPNA

Czas: ok. 5 minut

1. Nauczyciel sprawdza listę obecności, przedstawia temat zajęć i cele. Zapowiada ciekawy film, quiz i dyskusję na temat honorowego oddawania krwi.

FAZA GŁÓWNA

Czas: ok. 35 minut

2. Nauczyciel wyświetla film.

Czas: ok. 5 minut

3. Nauczyciel inicjuje dyskusję na temat honorowego krwiodawstwa.

Pytania do dyskusji:

- Czy wiecie, komu potrzebna jest krew?

Krew potrzebna jest nie tylko dla ofiar wypadków czy osób operowanych, ale i dla chorych. Czasami potrzebna jest krew pełna, a czasami tylko poszczególne jej składniki. Gdy oddaje się krew, ta poprzez wirowanie jest rozdzielana na poszczególne składniki: osocze, krwinki czerwone, płytki krwi. I tak np. krwinki czerwone podaje się osobom po wypadkach i podczas ciężkich operacji (wszędzie tam, gdzie powstają krwotoki) oraz osobom z anemią. Płytki krwi wykorzystuje się m.in. w leczeniu białaczek i innych chorób krwi. Jak widzicie krew nie tylko ratuje życie osób po wypadkach, czy w czasie operacji, ale także leczy. A to oznacza, że krwi potrzeba naprawdę dużo. Przykładowo, podczas niektórych operacji serca potrzeba aż 6 jednostek krwi, a podczas przeszczepienia wątroby nawet 20 jednostek.

- Czy znacie kogoś, kto jest Honorowym Krwiodawcą? Co o tym myślicie? Chcielibyście zostać Honorowymi Krwiodawcami?

- Kto może oddać krew?

Krew mogą oddać:

- osoby w wieku od 18 do 65 roku życia;
- które ważą co najmniej 50 kilogramów i nie mają dysproporcji pomiędzy wagą a wzrostem;
- osoby zdrowe, u których lekarz nie stwierdzi przeciwwskazań.

Czas: ok. 8 minut

4. Nauczyciel wyjaśnia, że istnieje 8 podstawowych grup krwi. Oznacza się je kilkoma literami i znakiem + lub -. Nauczyciel wymienia je: ARhD+, ARhD-, BRhD+, BRhD-, ABRhD+, ABRhD-, ORhD+ (zero +) i ORhD- (zero -). Tłumaczy, że każdy z uczniów może mieć inną grupę krwi. Nauczyciel wyjaśnia, że jedne grupy występują częściej, a inne rzadziej. Nauczyciel dodaje, że plus i minus oznaczają, że we krwi jest lub nie ma czynnika RhD. Podkreśla, że wszystkie grupy są tak samo ważne, mimo apeli o oddawanie rzadkiej grupy krwi. Tłumaczy, że im częściej występuje dana grupa krwi, im więcej osób ją ma, tym więcej tej krwi potrzeba.

Czas: ok. 3 minut

5. Nauczyciel podsumowuje fakty dotyczące oddawania krwi:

- **Oddając krew, nie można się zarazić żadną chorobą** – oddawanie krwi jest bezpieczne, do pobierania używa się sprzętu jednorazowego.
- **Oddawanie krwi nie uzależnia** – organizm wytwarza tylko tyle nowej krwi, ile jej ubyło, nigdy ani więcej, ani mniej.
- **Oddawanie krwi nie powoduje zmiany wagi ciała** – a więc po oddaniu krwi nie schudniemy nawet kilograma.
- **Biorca nie przejmuję cech dawcy** – a więc kobiecie, która otrzymała krew od mężczyzny nie urosną wąsy ;)
- **Aby oddać krew, nie trzeba znać swojej grupy** – grupa krwi jest oznaczona po pobraniu.
- **Za oddanie krwi nie dostaje się pieniędzy** – w Polsce krew oddaje się honorowo czyli bezpłatnie. Krew jest „bezcenna”.
- **Krwi nie należy oddawać tylko na apel** – krew najlepiej oddawać regularnie. Krew potrzebna jest nie tylko w nagłych sytuacjach, ale też do codziennego leczenia najcięższych chorób. Krew ma krótki okres ważności, dlatego to, że duża liczba osób odda krew na apel nie oznacza, że będzie jej na zapas. Krew straci swoje właściwości i wkrótce i tak potrzebna będzie nowa.
- **Nie można oddać dowolnej ilości krwi** – jednorazowo najczęściej pobiera się 450 ml krwi. Mężczyźni mogą oddawać krew 6 razy w ciągu roku, a kobiety 4 razy – nie częściej niż co 8 tygodni.
- **Honorowy Krwiodawca nie ma obowiązku oddawania krwi**, ale powinien pamiętać, że każda kropla krwi może uratować czyjeś życie.
- **Na oddawanie krwi nie należy przychodzić na czczo** – do oddania krwi należy zgłosić się wypoczętym, po lekkim posiłku, należy unikać tłustych potraw, żeby krew nie zawierała zbyt dużo tłuszczu. Przed oddaniem należy pić dużo wody lub soków owocowych.
- **Krew mogą oddawać osoby, które mają przekłute uszy lub tatuaż** – muszą jedynie odczekać pół roku od wizyty w salonie kosmetycznym.

Czas: ok.12 minut

6. Nauczyciel przeprowadza quiz sprawdzający wiedzę na temat krwi. Czyta pytania i odpowiedzi lub rozdaje karty pracy z quizem do zaznaczenia prawidłowych odpowiedzi. Tylko jedna jest poprawna.
Czas: ok. 10 minut (5 minut na zaznaczenie odpowiedzi i 5 minut na omówienie i pokazanie grup krwi w Polsce)

1. Ile krwi ma dorosły człowiek:

- ok. 3 litrów
- ok. 4 litrów
- ok. 5-6 litrów**

2. Ile krwi pobiera się od dawcy jednorazowo:

- ok. 250 ml
- ok. 350 ml
- ok. 450 ml**

3. Ile trzeba mieć lat, żeby oddać krew:

- 15
- 16
- 18**
- 21

4. Ile razy w roku mogą oddawać krew pełną mężczyźni:

- 4 razy
- 6 razy**
- 8 razy

5. Ile razy w roku mogą oddawać krew pełną kobiety:

- 4 razy**
- 6 razy
- 8 razy

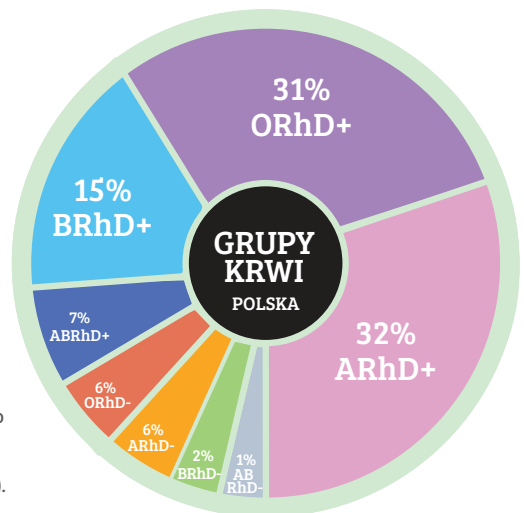
Nauczyciel po odczytaniu odpowiedzi, przy ostatnich dwóch pytaniach wyciąga planszę pokazującą udział procentowy grup krwi w Polsce. Prosi jedną z osób o komentarz (porównanie popularnego RhD + i rzadszego RhD -, zwrócenie uwagi na grupy O+ i A+ jako najczęściej występujące, które łącznie stanowią ponad 60% i najrzadszą grupę AB).

6. Która z grup krwi najczęściej występuje w Polsce:

- ARhD+**
- ORhD+
- ORhD-
- ABRhD-

7. Która z grup krwi występuje w Polsce najrzadziej:

- ARhD+
- ORhD+
- ORhD-
- ABRhD-**

FAZA PODSUMOWUJĄCA

Czas: ok. 4 minut

7. Nauczyciel podkreśla fakt, że oddawanie krwi jest bezpieczne oraz że krwi nie da się wyprodukować i dlatego trzeba się nią dzielić. Oddając krew, pomagamy ratować życie i zdrowie innych.

8. Opcja dodatkowa: Nauczyciel może ogłosić konkurs.